

- børn, der er fyldt 12 år, får en lovfæstet ret til at udtale sig
- ændrede regler for det organ, der træffer afgørelse om tvangsmæssig gennemførelse af foranstaltninger, hvor udvalget opstillede 2 ikke-prioriterede modeller, jf. nærmere nedenfor
- øgede krav til sagsbehandlingen i form af lovfæstede krav til indstillingen om en tvangsmæssig anbringelse
- en tydeliggørelse af, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for at yde hjælpen, hvadenten den ydes i hjemmet eller i form af en anbringelse, og en bevarelse af amtsrådets rådgivende funktioner i forhold til kommunalbestyrelsens opgaver.
- en præcisering og udbygning af retsstillingen under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet for både forældremyndighedsindehaveren og den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden
- forenkling af reglerne om privat familiepleje.

Særligt om udvalgets overvejelser med hensyn til det organ, der træffer beslutning om tvangsmæssig gennemførelse af foranstaltninger.

Udvalget har særlig drøftet spørgsmålet om, hvilket offentligt organ der skal have kompetence til at træffe beslutning om tvangsmæssig iværksættelse af foranstaltninger. Dette skyldes, at disse beslutninger vil være af særdeles indgribende karakter, hvorfor kravene til retssikkerheden må være tilsvarende store. Udvalgets overvejelser er gengivet i betænkningens kap. 6, afsnit 3.4 (side 112 ff). Udvalget opstillede 2 - ikke prioriterede - modeller, der kan begrundes ud fra hver sin synsvinkel.

I *model 1* foreslås oprettelse af et selvstændigt børne- og ungdomsnævn på amtsplan med den primære opgave efter indstilling fra kommunen at træffe beslutning om iværksættelse af tvangsmæssige foranstaltninger. Børne- og ungdomsnævnet foreslås sammensat af en byretsdommer, en pædagogisk-psykologisk konsulent og en person udpeget af amtsrådet. Børne- og ungdomsnævnet er som et administrativt organ omfattet af forvaltningsloven, men er sammensat og placeret på en sådan måde, at det er uafhængigt af de almindelige administrative systemer.

For *model 1* anføres, at et væsentligt element i retssikkerheden er uafhængighed, d.v.s. at beslutninger træffes af personer, der er (organisatorisk) uafhængige af den myndighed (kommunen), der har ansvaret for den frivillige indsats og for de undersøgelser, der er foretaget. Det nævnes således i betænkningen (s. 115-18), at afsnit VIII-udvalget (§ 3-udvalget) har en sådan opbygning og tilknytning til kommunen, at der hos forældre og børn kan opstå tvivl

om, hvorvidt udvalget kan træffe en uvildig afgørelse. Blandt andet nævnes, at der kan opstå usikkerhed med hensyn til, om medlemmer af § 3-udvalget lader indgå oplysninger, som det enkelte medlem har fået i andre egenskaber, og som ikke indgår i sagen. Det centrale er, at man ved opbygningen af det kompetente organ i videst muligt omfang sikrer, at der er fuld klarhed om medlemmernes funktion.

I tilslutning til forslaget om at klargøre kriterierne for tvangsfjernelse anføres, at der også i 1. instans bør ske en retlig efterprøvelse af beslutningsgrundlaget. Denne prøvelse bør ikke henlægges til kommunen, som har tilvejebragt grundlaget. Der er tale om en art »linievogterfunktion«, som - hvis den skal opfattes som neutral i forhold til den kommunale forvaltning - bør være uafhængig af kommunen. Model 1 indebærer, at der etableres en partsproces med ligestillede parter, der fremlægger sagen for en neutral instans. Også hensynet til forvaltningens arbejde med den enkelte familie taler for at lægge selve beslutningen til et uafhængigt organ. Forvaltningen og udvalget kommer så at sige »på samme side«. I det gældende system kan sagsbehandleren føle at stå alene i forhold til både forældrene og de kommunale beslutningstagere i deres dobbeltfunktion som ansvarlige for sagsbehandlerens arbejde og retlig kontrolinstans.

Model 1 ændrer i øvrigt ikke ved det forhold, at kommunen har ansvaret for indsatsen i alle faser af sagen. Det er endvidere kommunen, der afgør, om sagen skal forelægges for det regionale nævn, der ikke har adgang til at tage sager op af egen drift.

I *model 2* foreslås et børne- og ungeudvalg, der består af 5 (evt.7) kommunalbestyrelsesmedlemmer samt 1 dommer og en pædagogisk-psykologisk konsulent. Alle med stemmeret.

I *model 2* (s. 119-21) videreføres den nuværende ordning med § 3-udvalget, men det foreslås, at dommeren og den pædagogisk-psykologiske konsulent får stemmeret. Efter de gældende regler deltager disse i mødet uden stemmeret.

Det bærende synspunkt bag *model 2* er, at alle foranstaltninger - også tvangsmæssige - tager udgangspunkt i, at børn og forældre er en *helhed*, og at bevarelsen af denne helhed indgår som et overordnet mål for alle former for foranstaltninger. En tvangsmæssig anbringelse indgår stort set aldrig som en isoleret foranstaltning. Det må derfor være en forudsætning for kontinuiteten, at beslutningen om alle former for foranstaltninger træffes inden for samme organ.

Disse grundlæggende principper om familien som en helhed indebærer, at man må undgå en for kraftig retsliggørelse af beslutningsprocessen, hvad henlæggelsen til et selvstændigt organ på amtsplan, alene